

The Holy See

Μήνυμα του Αγίου Πατέρα Φραγκίσκου

Για την 39η Παγκόσμια Ημέρα της Νεολαίας 2024

*Όσοι ελπίζουν στον Κύριο
βαδίζουν χωρίς να κουράζονται (βλ. Ησ 40,31)*

Αγαπητοί μου νέοι!

Πέρυσι αρχίσαμε να διανύουμε την οδό της ελπίδας προς το Μεγάλο Ιωβηλαίο, στοχαζόμενοι την έκφραση του Παύλου «να χαίρεστε στην ελπίδα» (Ρωμ 12,12). Ακριβώς για να προετοιμαστούμε για το προσκύνημα του Ιωβηλαίου 2025, φέτος θα μας εμπνεύσει ο προφήτης Ησαΐας, που δηλώνει: «Όσοι ελπίζουν στον Κύριο [...] βαδίζουν χωρίς να κουράζονται» (Ησ 40,31). Αυτή η έκφραση είναι παρμένη από το λεγόμενο Βιβλίο της παρηγορίας (Ησ 40-55), στο οποίο αναγγέλλεται το τέλος της εξορίας του Ισραήλ στη Βαβυλωνία και η έναρξη μια νέας φάσης ελπίδας και αναγέννησης για τον λαό του Θεού, ο οποίος μπορεί να επιστρέψει στην πατρίδα χάρη σε μια νέα «οδό» την οποία, μέσα στην ιστορία, ο Κύριος ανοίγει για τα παιδιά του (βλ. Ησ 40,3).

Και εμείς επίσης, ζούμε σήμερα καιρούς σημαδεμένους από δραματικές καταστάσεις, που γεννούν απελπισία και εμποδίζουν να κοιτάξουμε το μέλλον με πνεύμα γαλήνιο: την τραγωδία του πολέμου, τις κοινωνικές αδικίες, τις ανισότητες, την πείνα, την εκμετάλλευση του ανθρώπου και της δημιουργίας. Συχνά εκείνοι που πληρώνουν το πιο υψηλό τίμημα είστε ακριβώς εσείς οι νέοι, που αντιλαμβάνεστε την αβεβαιότητα του μέλλοντος και δεν διακρίνετε ασφαλείς διεξόδους για τα όνειρά σας, κινδυνεύοντας έτσι να ζείτε δίχως ελπίδα, φυλακισμένοι στην ανία και τη μελαγχολία, ενίοτε παρασυρμένοι στην πλάνη της παραβατικότητας και των καταστρεπτικών πραγματικοτήτων (βλ. Βούλα “Η ελπίδα δεν απογοητεύει”, 12). Γι’ αυτό, αγαπητοί μου, θα ήθελα, όπως συνέβη στον Ισραήλ στη Βαβυλωνία, να έφθανε και σ’ εσάς η αναγγελία της ελπίδας: και σήμερα ακόμη ο Κύριος ανοίγει εμπρός σας έναν δρόμο που σας καλεί να τον διατρέξετε με χαρά και ελπίδα.

1. Η οδοιπορία της ζωής και οι προκλήσεις της

Ο Ησαΐας προφητεύει ένα «βάδισμα δίχως κούραση». Ας στοχαστούμε λοιπόν πάνω σε αυτές τις

δύο όψεις: το να βαδίζουμε και την κούραση.

Η ζωή μας είναι μια οδοιπορία, ένα ταξίδι που μας ωθεί πέρα από τον εαυτό μας, μια πορεία σε αναζήτηση της ευτυχίας· και η χριστιανική ζωή, ιδιαιτέρως, είναι μια οδοιπορία προς τον Θεό, σωτηρία μας και πληρότητα κάθε αγαθού. Οι στόχοι, οι κατακτήσεις και οι επιτυχίες κατά μήκος της πορείας, εάν μείνουν μόνο στοιχεία υλικά, μετά από μια πρώτη ικανοποίηση μας αφήνουν και πάλι πεινασμένους, να επιθυμούμε ένα νόημα βαθύτερο· πράγματι δεν ικανοποιούν εξολοκλήρου την ψυχή μας, διότι έχουμε δημιουργηθεί από Εκείνον που είναι άπειρος και, γι' αυτό, κατοικεί μέσα μας ο πόθος της υπερβατικότητας, η συνεχής ανησυχία προς την εκπλήρωση των μεγαλύτερων πόθων, προς ένα «επιπλέον». Γι' αυτό, όπως σας έχω πει επανειλημμένα, «το να κοιτάτε τη ζωή από το μπαλκόνι» δεν μπορεί να είναι αρκετό για σας τους νέους.

Παρόλα αυτά, είναι φυσιολογικό, παρόλο που ξεκινούμε τις διαδρομές μας με ενθουσιασμό, αργά ή γρήγορα να αρχίζουμε να διαπιστώνουμε την κούραση. Σε μερικές περιπτώσεις, εκείνα που προκαλούν άγχος και εσωτερική κούραση είναι οι κοινωνικές πιέσεις, οι οποίες ωθούν να φθάσουμε σε κάποια standard επιτυχίας στις σπουδές, στην εργασία, στην προσωπική ζωή. Αυτό παράγει θλίψη, ενώ ζούμε μέσα στην αγωνία ενός κενού ακτιβισμού που μας οδηγεί να γεμίζουμε τις ημέρες με χίλια πράγματα και, παρόλα αυτά, να έχουμε την εντύπωση ότι δεν κατορθώνουμε να κάνουμε ποτέ αρκετά και ότι δεν βρισκόμαστε ποτέ στο απαιτούμενο ύψος. Σ' αυτή την κούραση ενώνεται συχνά η ανία. Πρόκειται για την κατάσταση απάθειας και ανικανοποίησης εκείνου που δεν μπαίνει σε πορεία, δεν αποφασίζει, δεν επιλέγει, δεν διακινδυνεύει ποτέ, και προτιμά να μένει στη δική του βολεμένη περιοχή, κλεισμένος στον εαυτό του, κοιτάζοντας και κρίνοντας τον κόσμο πίσω από μια οθόνη, χωρίς ποτέ «να λερώνει τα χέρια» με τα προβλήματα, με τους άλλους, με τη ζωή. Αυτός ο τύπος κούρασης είναι ένα τσιμέντο μέσα στο οποίο είναι βυθισμένα τα πόδια μας, που στο τέλος σκληραίνει, βαραίνει, μας παραλύει και μας εμποδίζει να προχωρήσουμε. Προτιμώ την κούραση εκείνου που είναι σε πορεία, παρά την ανία εκείνου που μένει στάσιμος και χωρίς θέληση να περπατήσει!

Η λύση της κούρασης, κατά παράδοξο τρόπο, δεν είναι να μένουμε στάσιμοι για να ξεκουραστούμε, αλλά μάλλον να μπορούμε σε πορεία και να γίνουμε οδοιπόροι ελπίδας. Αυτή είναι η πρόσκλησή μου για σας: να βαδίζετε με ελπίδα! Η ελπίδα νικάει κάθε κούραση, κάθε κρίση και κάθε άγχος, δίνοντάς μας έναν ισχυρό λόγο για να προχωρήσουμε εμπρός, διότι η ελπίδα είναι ένα δώρο που λαβαίνουμε από τον ίδιο τον Θεό. Εκείνος γεμίζει με νόημα τον χρόνο μας, μας φωτίζει κατά την πορεία, μας δείχνει την κατεύθυνση και τον στόχο της ζωής. Ο απόστολος Παύλος χρησιμοποίησε την εικόνα του αθλητή στο στάδιο, που τρέχει για να λάβει το βραβείο της νίκης (βλ. 1 Κορ 9,24). Όποιος από σας συμμετείχε σε έναν αθλητικό αγώνα – όχι ως θεατής αλλά ως πρωταγωνιστής – γνωρίζει καλά την εσωτερική δύναμη που χρειάζεται για να επιτύχει τον στόχο. Η ελπίδα είναι ακριβώς μια καινούργια δύναμη, που μας δίνει ο Θεός, και η οποία μας επιτρέπει να προσκαρτερήσουμε στο τρέξιμο, που μας δίνει να έχουμε ένα «μακρόπνοο βλέμμα», που πηγαίνει πέρα από τις δυσκολίες του παρόντος και μας προσανατολίζει προς έναν στόχο βέβαιο: την κοινωνία με τον Θεό και την πληρότητα της αιώνιας ζωής. Εάν υπάρχει ένας στόχος ωραίος, εάν η

ζωή δεν βαδίζει προς το τίποτα, εάν τίποτα δεν θα χαθεί από όσα ονειρεύομαι, σχεδιάζω και πραγματοποιώ, τότε αξίζει τον κόπο να περπατάει κανείς και να ιδρώνει, να υπομένει τα εμπόδια και να αντιμετωπίζει την κούραση, διότι η τελική ανταμοιβή είναι θαυμάσια!

2. Οδοιπόροι στην έρημο

Κατά την οδοιπορία της ζωής θα υπάρξουν αναπόφευκτα προκλήσεις που πρέπει να αντιμετωπίσουμε. Παλαιότερα, κατά τα μακρινά προσκυνήματα, έπρεπε να αντιμετωπίσει κανείς την εναλλαγή των εποχών, και τη μεταβολή του κλίματος· να διασχίζει ευχάριστα λιβάδια και δροσερά δάση, αλλά και χιονισμένα βουνά και φλογισμένες ερήμους. Επομένως, ακόμη και για τον πιστό, η οδοιπορία της ζωής και η πεζοπορία προς ένα μακρινό στόχο παραμένουν οπωσδήποτε κοπιαστικά, όπως ήταν για τον λαό Ισραήλ το ταξίδι στην έρημο προς τη γη της Επαγγελίας.

Αυτό συμβαίνει με όλους εσάς. Ακόμη και σε όσους έλαβαν το δώρο της πίστεως, υπήρξαν στιγμές ευτυχίας κατά τις οποίες ο Θεός ήταν παρών και τον νιώσατε κοντά σας, και άλλες στιγμές κατά τις οποίες βιώσατε την έρημο. Μπορεί να συμβεί κατά τον αρχικό ενθουσιασμό στις σπουδές ή στη εργασία, είτε στον ενθουσιασμό να ακολουθήσετε τον Χριστό – τόσο μέσα στον γάμο, όσο και στην ιεροσύνη ή την αφιερωμένη ζωή – να ακολουθήσουν στιγμές κρίσεως, που κάνουν τη ζωή να φαίνεται σαν μια δύσκολη πορεία μέσα στην έρημο. Αυτές οι στιγμές κρίσεως, όμως, δεν είναι καιρός χαμένος ή άχρηστος, αλλά μπορεί να αποκαλυφθούν ως σημαντικές ευκαιρίες ανάπτυξης. Είναι στιγμές εξάγνισης της ελπίδας! Μέσα στις κρίσεις, πράγματι, διαλύονται πολλές ψεύτικες «ελπίδες», εκείνες που είναι πολύ μικρές για τη ζωή μας· αυτές ξεσκεπάζονται, και έτσι παραμένουμε γυμνοί με τον εαυτό μας και με τα βασικά ερωτήματα της ζωής, πέρα από κάθε ψευδαίσθηση. Και τη στιγμή εκείνη ο καθένας από μας μπορεί να αναρωτηθεί: πάνω σε ποιες ελπίδες στηρίζω τη ζωή μου; Είναι αληθινές ελπίδες ή είναι πλάνες;

Μέσα σ' εκείνες τις στιγμές ο Κύριος δεν μας εγκαταλείπει· έρχεται κοντά μας με την πατρότητά του και μας δίνει πάντοτε τον άρτο που ανανεώνει τις δυνάμεις μας και μας ξαναβάζει σε πορεία. Ας θυμηθούμε ότι στον λαό μέσα στην έρημο έδωσε το μάννα (βλ. Έξ 16) και στον προφήτη Ηλία, κουρασμένο και απογοητευμένο, έδωσε δύο φορές μια πίτα και νερό για να μπορέσει να περπατήσει *«σαράντα μέρες και σαράντα νύχτες μέχρι το όρος του Θεού, το Χωρήβ»* (βλ. 1 Βασ 19,3-8). Σ' αυτές τις βιβλικές ιστορίες η Εκκλησία είδε προεικονίσεις της πολύτιμης δωρεάς της Ευχαριστίας, αληθινό άρτο και αληθινή τροφή πεζοπορίας, που μας δίνει ο Θεός για να μας στηρίξει κατά την πορεία μας. Όπως έλεγε ο μακάριος Κάρλο Ακούτις, η Ευχαριστία είναι η λεωφόρος για τον ουρανό. Ένας νέος που έκανε την Ευχαριστία ως την πιο σημαντική του συνάντηση! Έτσι, ενδόμυχα ενωμένοι με τον Κύριο, περπατούμε χωρίς να κουραζόμαστε επειδή Εκείνος περπατάει μαζί μας (βλ. Μτ 28,20). Σας καλώ να ανακαλύψετε εκ νέου τη μεγάλη δωρεά της Ευχαριστίας!

Κατά τις αναπόφευκτες στιγμές κούρασης της οδοιπορίας μας σ' αυτό τον κόσμο, ας μάθουμε να αναπαυόμαστε όπως ο Ιησούς και με τον Ιησού. Εκείνος, που συνιστά στους μαθητές να

αναπαυθούν όταν επέστρεψαν από την αποστολή (βλ. Μκ 6,31), αναγνωρίζει την ανάγκη σας για ανάπαυση του σώματος, για χρόνο αναψυχής, για να απολαύσετε τη συντροφιά των φίλων, για να κάνετε αθλητισμό ή και να κοιμηθείτε. Αλλά υπάρχει μια ανάπαυση πιο βαθιά, η ανάπαυση της ψυχής, που την αναζητούν πολλοί αλλά λίγοι τη βρίσκουν, και που βρίσκεται μόνο στον Χριστό. Να ξέρετε ότι όλες οι εσωτερικές κοπώσεις μπορούν να βρουν ανακούφιση στον Κύριο, που σας λέει: *«Ελάτε σ' εμένα, όλοι εσείς που είστε κουρασμένοι και καταπιεσμένοι, και εγώ θα σας δώσω ανάπαυση»* (Μτ 11,28). Όταν η κόπωση της πορείας σας βαραίνει, επιστρέψτε στον Ιησού, μάθετε να αναπαύεστε σ' Εκείνον, διότι *«όσοι ελπίζουν στον Κύριο [...] πορεύονται χωρίς να κουράζονται»* (Ησ 40,31).

3. Από τουρίστες, προσκυνητές

Αγαπητοί νέοι, η πρόσκληση που σας απευθύνω είναι να μπείτε σε πορεία, στην ανακάλυψη της ζωής, στα ίχνη της αγάπης, στην αναζήτηση του προσώπου του Θεού. Αλλά εκείνο που σας συνιστώ είναι αυτό: να μπείτε σε ταξίδι όχι απλά σαν τουρίστες, αλλά ως προσκυνητές. Το περπάτημά σας, δηλαδή, να μην είναι απλά το να περνάτε από τους τόπους της ζωής με τρόπο επιπόλαιο, χωρίς να αντλείτε την ομορφιά των όσων συναντάτε, χωρίς να ανακαλύπτετε το νόημα των δρόμων που διανύετε, συλλαμβάνοντας σύντομες στιγμές, φευγαλέες εμπειρίες που αποτυπώνετε σε ένα *selfie*. Ο τουρίστας κάνει έτσι. Ο προσκυνητής όμως βυθίζεται με όλο το είναι του μέσα στους τόπους που συναντά, τους κάνει να μιλούν, τους κάνει να γίνουν μέρος της αναζήτησής του για ευτυχία. Το προσκύνημα του Ιωβηλαίου, λοιπόν, θέλει να γίνει ένα σημείο του εσωτερικού ταξιδιού, που όλοι εμείς καλούμαστε να κάνουμε, για να φθάσουμε στον τελικό σκοπό.

Με αυτές τις στάσεις, προετοιμαζόμαστε όλοι για το Έτος του Ιωβηλαίου. Ελπίζω ότι για πολλούς από σας θα είναι δυνατό να έλθετε στη Ρώμη σε πορεία για να διαβείτε τις Άγιες Θύρες. Για όλους, πάντως, θα υπάρξει η δυνατότητα να εκπληρώσουν αυτό το προσκύνημα ακόμη και στις τοπικές Εκκλησίες, ανακαλύπτοντας τα τόσο πολλά τοπικά προσκυνητήρια που διαφυλάσσουν την πίστη και την ευσέβεια του αγίου και πιστού λαού του Θεού. Και εύχομαι αυτό το προσκύνημα του Ιωβηλαίου να γίνει για τον καθέναν από μας «μια στιγμή συνάντησης ζωντανής και προσωπικής με τον Κύριο Ιησού, “Θύρα της σωτηρίας” (Βούλα *“Η ελπίδα δεν απογοητεύει”*, 1). Σας προτρέπω να το βιώσετε με τρεις βασικές στάσεις: την ευχαριστία, ώστε η καρδιά σας να ανοιχτεί προς τον αίνο/δοξολογία για τα δώρα που λάβατε, πρώτα από όλα το δώρο της ζωής· την αναζήτηση, ώστε η πορεία να εκφράζει τη σταθερή επιθυμία να αναζητάτε τον Θεό και να μη σβήνετε τη δίψα της καρδιάς· και τέλος τη μετάνοια, που μας βοηθάει να κοιτάμε μέσα μας, να αναγνωρίζουμε τους λανθασμένους δρόμους και επιλογές που παίρνουμε ενίοτε, και έτσι να μπορούμε να μεταστρεφόμετε προς τον Κύριο και προς το φως του Ευαγγελίου του.

4. Προσκυνητές ελπίδας για την αποστολή

Σας αφήνω ακόμη μια επιβλητική εικόνα για τη διαδρομή σας. Φθάνοντας στη βασιλική του Αγίου Πέτρου στη Ρώμη, διασχίζει κανείς την πλατεία που περιβάλλεται από την κιονοστοιχία που

κατασκεύασε ο μεγάλος αρχιτέκτονας και γλύπτης Gian Lorenzo Bernini. Η κιονοστοιχία στο σύνολό της, φαίνεται σαν μια μεγάλη αγκαλιά: είναι τα δύο ανοιχτά χέρια της Εκκλησίας, της μητέρας μας, που υποδέχεται όλα τα παιδιά της! Κατ' αυτό το προσεχές Άγιο Έτος της Ελπίδας, καλώ όλους εσάς να βιώσετε την αγκαλιά του φιλεύσπλαχνου Θεού, να βιώσετε τη συγχώρεσή του, την άφεση όλων των “εσωτερικών χρεών” μας, όπως ήταν παράδοση κατά τα ιωβηλαία της Βίβλου. Και έτσι, αποδεκτοί από τον Θεό και αναγεννημένοι από Εκείνον, να γίνετε και εσείς χέρια ανοιχτά για τόσους φίλους και συνομηλίκους σας που έχουν ανάγκη να ακούσουν, μέσα από τη δική σας υποδοχή, την αγάπη του Θεού Πατέρα. Ο καθένας από σας ας δώσει «έστω και μόνο ένα χαμόγελο, μια χειρονομία φιλίας, ένα βλέμμα αδελφικό, μια ειλικρινή ακρόαση, μια δωρεάν εξυπηρέτηση, γνωρίζοντας ότι, κατά το Πνεύμα του Ιησού, αυτό μπορεί να γίνει για όποιον το λαβαίνει ένας γόνιμος σπόρος ελπίδας» (ίδιο, 18), και έτσι να γίνετε ακούραστοι ιεραπόστολοι της χαράς.

Ενώ περπατούμε, ας υψώσουμε το βλέμμα, με τα μάτια της πίστεως, προς τους αγίους που μας προηγήθηκαν στην πορεία, που έφθασαν στον στόχο και μας δίνουν την ενθαρρυντική μαρτυρία τους: *«Αγωνίστηκα στον καλό αγώνα, τέλειωσα τον δρόμο, φύλαξα την πίστη. Οπότε μου απομένει το στεφάνι της δικαιοσύνης, που ο Κύριος, ο δίκαιος κριτής, θα μου απονείμει εκείνη την Ημέρα. Και όχι μόνο σ' εμένα, αλλά σε όλους όσοι αγαπούν τη φανέρωσή του»* (2 Τιμ 4,7-8). Το παράδειγμα των αγίων, ανδρών και γυναικών, μας παρασύρει και μας στηρίζει.

Θάρρος! Σας έχω όλους μέσα στην καρδιά μου και εμπιστεύομαι την πορεία του καθενός από σας στην Αειπάρθενη Θεοτόκο, ώστε κατά το παράδειγμά της να ξέρετε να περιμένετε με υπομονή και εμπιστοσύνη ό,τι ελπίζετε, παραμένοντας σε πορεία ως προσκυνητές ελπίδας και αγάπης.

Ρώμη, Αγ. Ιωάννης στο Λατερανό, 29 Αυγούστου 2024, Μνήμη του μαρτυρίου του Αγ. Ιωάννη Βαπτιστή

ΦΡΑΓΚΙΣΚΟΣ